

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **T. (poprzednio A.) F.**

oskarżonego z art. 212 § 1 i 2 k.k. oraz z art. 216 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie karnej na posiedzeniu

w dniu 12 stycznia 2024 r.

wniosku obrońcy

o wyłączenie sędziego Adama Rocha od udziału w sprawie o sygn. III KS 58/23 – rozpoznania skargi,

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt IV Ka 2068/22,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie

z dnia 26 września 2022 r., sygn. akt II K 1381/21 i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. i art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

postanowił

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha od udziału w sprawie skargowej o sygnaturze III KS 58/23.

UZASADNIENIE

W dniu 9 września 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła skarga obrońcy T. F., oskarżonego z art. 212 § 1 i 2 k.k. oraz z art. 216 § 1 k.k., od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt IV Ka 2068/22, uchylającego wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie z

dnia 26 września 2022 r., sygn. akt II K 1381/21 i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Po wyłączeniu od udziału w tej sprawie SSN Włodzimierza Wrobla (na jego wniosek) – postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2023 r. (KRI 286) oraz SSN Anny Dziergawki (na wniosek obrońców) – postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2023 r. (KRI 306), zarządzeniem z dnia 4 stycznia 2024 r. Prezesa Izby Karnej sprawa przydzielona została do referatu SSN Adama Rocha.

W dniu 10 stycznia 2024 r. obrońca oskarżonego złożył wniosek o wyłączenie sędziego Adama Rocha od udziału w tej sprawie w oparciu o przepisy art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. W uzasadnieniu wniosku obrońca, wskazując na fakt powołania Adama Rocha na urząd sędziego Sądu Najwyższego w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej w tekście ustawa o KRS z 2017 r.) oraz odwołując się do uchwały Sądu Najwyższego – Izba Cywilna, Karna oraz Pracy i Ubezpieczeń z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22), a także orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) – wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga 43447/19), z dnia 8 listopada 2021 r., Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (skargi nr 49868/19 i 57511/19) i z dnia 3 lutego 2022 r., Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce (skarga 1469/20), z których wynika, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana ustawą o KRS z 2017 r. nie jest organem niezależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej, podniósł, że sąd z udziałem tak powołanego sędziego jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Zwrócił jednocześnie uwagę na szereg zapadłych już w Sądzie Najwyższym orzeczeń, w których sędzia Adam Roch był wyłączany od udziału w sprawach mu przydzielonych w uwzględnieniu bądź wniosku strony, bądź jego samego, w oparciu o regułę *nemo iudex in causa sua*, wywodząc, że również w niniejszym postępowaniu skargowym wymieniony sędzia miałby kontrolować wyrok Sądu

odwoławczego wydany przez Sąd Okręgowy w K. z udziałem sędziego M.P.-Z., powołanej na urząd sędziego tego Sądu w tożsamej procedurze, a więc na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą o KRS z 2017 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wyłączenie SSN Adama Rocha od udziału w sprawie III KS 58/23 jest oczywiście zasadny. Podzielić należy w całej rozciągłości argumentację obrońcy zawartą w części motywacyjnej wniosku, uznając za zbędne jej w tym miejscu powielanie.

Ma rację obrońca co do zachowania mocy obowiązującej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/20, wiążącej wszystkie składy Sądu Najwyższego [art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. 2023.1093 ze zm.) – dalej w tekście u.SN]. Szerokie uzasadnienie tego stanowiska wyrażał już wielokrotnie Sąd Najwyższy w szeregu swoich wcześniejszych orzeczeń powołanych również w uzasadnieniu wniosku. Podzielić należy też pogląd, oparty m.in. o tezy wskazanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, że w przypadku sędziów Sądu Najwyższego uzyskanie nominacji w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po dniu 17 stycznia 2018 r. stanowi podstawę do przyjęcia *a priori*, iż sędzia SN tak powołany nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Potwierdzają to zresztą orzeczenia Sądu Najwyższego, którymi wznawiano postępowania kasacyjne zakończone postanowieniem o oddaleniu kasacji, w wydaniu których brali udział sędziowie tak nominowani (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22 i III KO 43/23; z dnia 21 czerwca 2023, V KO 17/22 i V KO 30/22; z czerwca 27 czerwca 2023 r., III KO 84/21 i III KO 15/22; z dnia 23 sierpnia 2023 r., II KO 75/23).

W niniejszej sprawie wyłączenie sędziego Adama Rocha jest konieczne również z uwagi na trafne zauważenie autora wniosku co do konieczności uwzględnienia zasady *nemo iudex in causa sua*. W sprawie skargowej zawisłej przed Sądem Najwyższym miałby on bowiem kontrolować – w ramach postępowania skargowego – wyrok kasatoryjny sądu drugiej instancji wydany w

składzie z sędzią powołaną na ten urząd w takiej samej wadliwej procedurze. Jeżeli uwzględni się, że przepis art. 539a § 3 k.p.k. wymaga rozważenia uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. zaistniałych na etapie postępowania odwoławczego, nie ulega wątpliwości, iż rozpoznawanie w takim układzie procesowym niniejszej sprawy przez SSN Adama Rocha byłoby w rzeczywistości orzekaniem w swojej sprawie, a więc mogłoby nawet zostać ocenione przez pryzmat art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.

Wobec powyższego, tj. zmaterializowania się podstawy wyłączenia sędziego z uwagi na uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w tej sprawie (art. 41 § 1 k.p.k.), a jednocześnie mając na uwadze konieczność zapewnienia stronom prawa do rozpoznania sprawy przez sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i co za tym idzie prawa do rzetelnego procesu, o którym mowa w tej regulacji konwencyjnej, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[PGW]

[as]